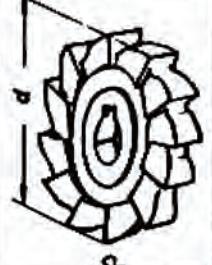

فرزکاری															
نوع فرز	مشایع تعداد دلخواه ماد و چوبی برش برای هر تبعیج فرزنده						مشایع تعداد دلخواه ماد و چوبی برش برای هر تبعیج فرزنده								
	فرزکاری			فرزکاری			فرزکاری			فرزکاری					
	ϕ	تعداد دلخواه	چوبی برش	ϕ	تعداد دلخواه	چوبی برش	ϕ	تعداد دلخواه	چوبی برش	ϕ	تعداد دلخواه				
d	z	α	γ	λ	d	z	α	γ	λ	d	z	α	γ	λ	
	40	6	مشایع			40	10	مشایع			40	4	مشایع		
	50	6	مشایع			50	10	$4^\circ 5^\circ 35^\circ$			50	4	$8^\circ 25^\circ 45^\circ$		
	60	6	$7^\circ 10^\circ 35^\circ$			60	10	$4^\circ 5^\circ 35^\circ$			60	4	$8^\circ 25^\circ 45^\circ$		
	75	6				75	12				75	5			
	90	8	مشایع			90	14	مشایع			90	5	مشایع		
	110	8				110	16				110	6			
	130	10	$12^\circ 16^\circ 35^\circ$			130	16	$8^\circ 12^\circ 30^\circ$			130	6	$14^\circ 30^\circ 45^\circ$		
	150	10				150	18				150	8			
	40	8				40	12				40	4			
	50	10	مشایع			50	14	مشایع			50	5	مشایع		
	60	10	مشایع			60	14	مشایع			60	6	مشایع		
	75	10	$7^\circ 10^\circ 20^\circ$			75	16	$4^\circ 5^\circ 20^\circ$			75	6	$8^\circ 25^\circ 35^\circ$		
	90	12				90	18				90	6			
	110	12				110	20				110	7			
	130	14				130	22				130	8			
	150	16				150	24				150	10			
	50	10	مشایع			50	16	مشایع			50	4	مشایع		
	60	10	مشایع			60	16	مشایع			60	6	مشایع		
	75	12	$\alpha \gamma \lambda$			75	18	$\alpha \gamma \lambda$			75	6	$\alpha \gamma \lambda$		
	90	12	$7^\circ 12^\circ 15^\circ$			90	20	$5^\circ 6^\circ 10^\circ$			90	8	$8^\circ 25^\circ 30^\circ$		
	110	14				110	22				110	8			
	130	16	مشایع			130	24	مشایع			130	10	مشایع		
	150	18				150	26	مشایع			150	10	مشایع		
	175	18	$\alpha \gamma \lambda$			175	28	$\alpha \gamma \lambda$			175	12	$\alpha \gamma \lambda$		
	200	20	$12^\circ 18^\circ 15^\circ$			200	30	$8^\circ 14^\circ 12^\circ$			200	12	$14^\circ 30^\circ 30^\circ$		
	10	4				10	6				10	3			
	12	4				12	6				12	3			
	14	5	مشایع			14	6	مشایع			14	3	مشایع		
	16	5				16	8				16	3			
	20	6	$7^\circ 8^\circ 15^\circ$			20	8	$4^\circ 6^\circ 15^\circ$			20	4	$8^\circ 20^\circ 25^\circ$		
	24	6				24	8				24	4			
	30	6				30	10				30	4			
	36	6				36	10				36	3			
	40	6				40	10				40	5			

سطح مختلف در فرایند فرزکاری

معرفی سطح کار شده در فرزکاری

۲-۸-۲- سطوح واقع بر قطعه کار:

- الف- سطح کار: سطح کار به سطحی گویند که از روی آن برادهبرداری می‌شود.
- ب- سطح برش: سطح برش به سطحی از قطعه کار گفته می‌شود که مستقیماً زیر لبه برنده تیغه فرز قرار می‌گیرد و از آن براده برداشته می‌شود.
- ج- سطح کارشده: سطحی که پس از برادهبرداری از روی قطعه کار ظاهر می‌شود، سطح کار نامیده می‌شود.

۲-۷- نکات مورد توجه در نگهداری و استفاده از تیغه فرزها:

تیغه فرزها گرانقیمت هستند و اگر در نحوه استفاده و انبار کردن آن دقت نشود آسیب خواهند دید. نکات زیر در طول عمر تیغه فرز تاثیر زیادی دارند.

- ۱- از تیغه فرز تیز استفاده کنیم. ماشین کاری به وسیله تیغه فرز کند به خراب شدن سطح ماشین کاری و لبه‌های تیغه فرز می‌انجامد. چرا که با سنگ‌زنی دیگر قادر نخواهید بود زوایای تیغه فرز را اصلاح کنید.
- ۲- تیغه فرز و قطعه کار باید محکم بسته شوند.
- ۳- از تعداد دور و سرعت پیش روی مناسب با توجه به جنس قطعه کار استفاده کنیم.
- ۴- از تیغه فرز مناسب برای عملیات ماشین کاری مورد نظر استفاده کنیم.
- ۵- تیغه فرزها را در یک تخته سوراخ دار نگهداری کنیم و هرگز آنها را در تماس با یکدیگر قرار ندهیم.
- ۶- قبل از انبار کردن، تیغه فرزها را تمیز کنیم، بهتر است روی آن یک لایه نازک از روغن محافظه بمالیم.
- ۷- هرگز تیغه فرز را در روی میله فرزگیر با چکش جا نزنیم در صورتی که تیغه فرز به سختی در میل فرز برود، حتماً میله فرز را از وجود خراش و شکاف بازرسی کنیم.
- ۸- در موقع در آوردن تیغه انگشتی از ماشین فرز عمودی یک تخته در زیر تیغه فرز بگذاریم تا در اثر افتادن آسیب نبیند.

۲-۸- اصول بستن تیغه فرز

همان‌طور که در مبحث قبل گفته شد برای بستن انواع تیغه فرز بر روی محور ماشین فرز از میله فرزگیر و کلت استفاده می‌گردد. میله فرزگیر در اصل میله تیغه فرزگیر بوده است که به اختصار به آن میله فرزگیر گفته می‌شود. قبل از بستن تیغه فرز ها ابتدا باید میله فرزگیر را بر روی محور دستگاه طبق اصولی نصب کرد.

بنابراین ابتدا با انواع میله فرزگیر و قسمت‌های مختلف آن آشنا می‌شویم.

انواع میله فرزگیر:

۱- میله فرزگیر یک‌طرفه

۲- میله فرزگیر دو‌طرفه

۳- کلت

میله فرزگیر دو‌طرفه

۲-۸-۱- میله فرزگیر دو‌طرفه

از این نوع میله فرزگیر برای بستن تیغه فرز‌های سوراخ‌دار بر روی محور ماشین فرز‌های افقی استفاده می‌شود. این میله فرزگیر از بخش‌های مختلفی تشکیل شده است که مهم‌ترین آن‌ها عبارتند از: دنباله مخروطی، محور استوانه‌ای (ساق)، بوش‌های تنظیم کننده (پرکننده)، مهره سفت کننده.

در انتهای دنباله مخروطی میله فرزگیر سوراخی رزو شده وجود دارد که با قرار گرفتن دنباله مخروطی در گلوبی محور اصلی ماشین فرز می‌توان توسط پیچی که بیرون بدن ماشین قرار دارد میله فرزگیر را سفت کرد.

میله فرزگیرها را با قطرهای مختلفی به بازار عرضه می‌کنند مانند: قطر ۸-۱۰-

۱۳-۱۶-۲۲-۲۷-۳۲-۴۰-و....

(منظور از قطر، قطر ساقه میله فرزگیر یا محلی که تیغه فرز بر روی آن قرار می‌گیرد می‌باشد).

بر روی میله فرزگیر بوش‌هایی در نظر گرفته شده است که توسط آن‌ها می‌توان تیغه فرز را در موقعیتی از میله فرزگیر تنظیم کرد. همچنین جای خاری بر روی ساقه میله فرزگیر به منظور اتصال موقت تیغه فرز و میله فرزگیر تعییه شده است.

۲-۸-۲- میله فرزگیر یک طرفه

میله فرزگیر یک طرفه معمولاً برای بستن تیغه فرز‌های سوراخ‌دار بر روی محور ماشین فرز‌های عمودی و انیورسال به کار می‌رود.

۲-۸-۳- گللت

میله فرزگیر یک طرفه

تیغه فرز‌های پیشانی تراش، انگشتی و هر نوع دیگری که دارای دنباله استوانه‌ای هستند را در گللت می‌بندند. گللت‌ها بر روی محور اصلی ماشین‌های فرز عمودی استفاده می‌گردند. گلت درون سوراخ مخروطی گلوبی دستگاه جا زده شده و به وسیله یک پیچ بلندی (میله کشش) محکم می‌شود.

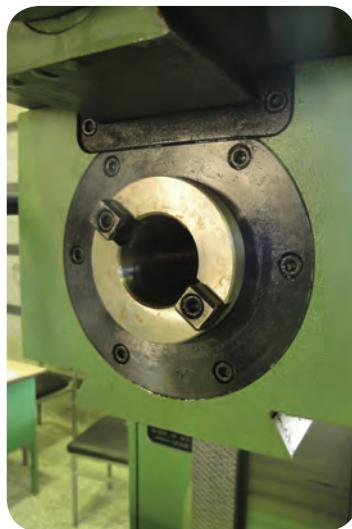

گللت

۲-۹- اصول بستن میله فرزگیر روی محور ماشین

هنگام بستن میله فرزگیرها بر روی محور اصلی ماشین فرز، قواعد و اصولی را باید رعایت کرد که ضامن صحت کار و سلامتی دستگاه خواهد بود.

۱- ابتدا سوراخ مخروطی روی گلوبی دستگاه را تمیز کنیم.

شکل گلوبی دستگاه فرز

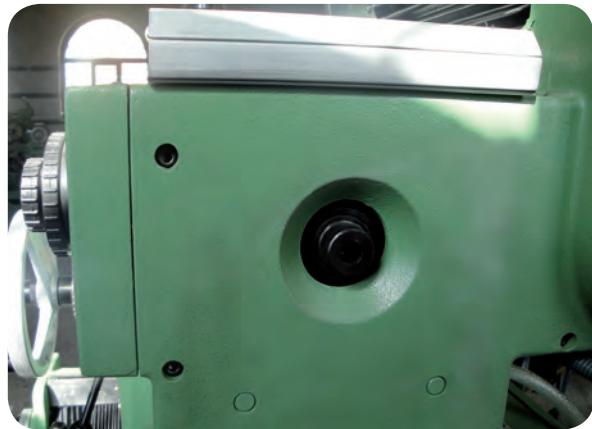
۲- دنباله مخروطی میله فرزگیر را تمیز کرده و آن را درون سوراخ مخروطی گلوبی دستگاه طوری قرار می‌دهیم که شیار پیشانی میله فرزگیر با خار پیشانی گلوبی در یک راستا قرار گیرند.

تمیز کردن دنباله میله فرزگیر

۳- در کلیه مراحل نصب میله فرزگیر و تیغه فرز، دور دستگاه را بر روی حداقل دور (دور سنگین) قرار می‌دهیم تا از چرخش محور جلوگیری کند.

۴- توسط پیچ بلندی (میله کشش) که در امتداد محور اصلی در پشت بدن دستگاه قرار دارد، میله فرزگیر را به عقب کشانده و محکم کنیم.

بستن دنباله میله فرزگیر با مهره

بعد از محکم کردن میله فرزگیر می‌توان لنگی میله فرزگیر را با ساعت اندازه‌گیری کنترل کرد. (محور را با دست می‌چرخانیم).

کنترل لنگی میله فرزگیر با ساعت اندازه‌گیری

۵- در میله فرزگیرهای دو طرفه از یک یاتاقان نگهدارنده در طرف دیگر استفاده می‌شود که به عنوان تکیه گاه عمل می‌کند و از لنگی میله فرزگیر جلوگیری می‌کند.

۲-۱۰- نحوه بستن تیغه فرزها بر روی میله فرزگیر

۲-۱۰-۱- نحوه بستن تیغه فرز بر روی میله فرزگیر دو طرفه

- ۱- بعد از نصب میله فرزگیر بر روی محور ماشین توسط بوش‌های تنظیم کننده، موقعیت تیغه فرز را تعیین می‌کنیم.

نحوه قرار دادن بوش بر روی میله فرزگیر

- ۲- با قرار دادن خار طولی بر روی ساقه میله فرزگیر، تیغه فرز را بر روی میله فرزگیر قرار می‌دهیم.

قرار دادن خار طولی بر روی ساقه میله فرزگیر

- ۳- بعد از قرار دادن تیغه فرز در موقعیت مناسب، بوش‌های دیگر را نیز بر روی میله فرزگیر قرار داده تا این‌که لبه بوش آخر هم راستا با قسمت رزوه شده سر میله فرزگیر برسد.

۴- مهره سر میله فرزگیر را با دست بسته و تا حدی محکم می‌کنیم.

نحوه بستن مهره سر میله فرزگیر

۵- یاتاقان نگهدارنده سر میله فرزگیر را بر روی کشویی دستگاه قرار داده و تازدیکی مهره سر محور پیش می بریم، سپس مهره را با آچار و بدون ضربه سفت می کنیم.

قرار دادن یاتاقان نگهدارنده سر میله فرزگیر را بر روی کشویی دستگاه

- ۶- پیچ سفت کننده یاتاقان را محکم می کنیم. تا در موقعیت خود ثبیت شود.
- ۷- در صورت کوتاه یا بلند بودن میله فرزگیر، کشویی دستگاه قابل تنظیم می باشد.
- ۸- در پایان کار دور بودن تیغه فرز را می توان با ساعت اندازه گیری کنترل کرد.
(مقدار لنگی نباید از 0.05° بیشتر باشد). مقدار لنگی مجاز را می توان بر اساس کاتالوگ دستگاه هم به دست آورد.

کنترل دور بودن تیغه فرز با ساعت اندازه گیری

برای گرفتن تیغه فرز و استقرار

آن بر روی میله فرزگیر از دستمال

استفاده کنیم. لبه برنده تیغه فرزها

باید سالم و عاری از آلودگی روغن

و... باشد.

۲-۱۰-۲ نحوه بستن تیغه فرز بر روی میله فرزگیر یک طرفه

بستن تیغه فرز بر روی میله فرزگیر یک طرفه، مشابه بستن تیغه فرز بر روی

میله فرز دوطرفه در ماشین‌های فرز افقی است. با این تفاوت که از یاتاقان

استفاده نشده و میله فرزگیر، تنها از یک طرف بسته می‌شود.

۲-۱۰-۳ - نحوه بستن تیغه فرز بر روی گلت

بیشترین کاربرد گلت برای بستن تیغه فرز انگشتی می‌باشد. جهت بستن تیغه

فرز انگشتی ابتدا فشنگی را درون مهره جا می‌زنیم سپس تیغه فرز را داخل

فشنگی قرار می‌دهیم مهره و تیغه فرز سوار شده بر روی آن را در قسمت رزوه

شده دنباله گلت با آچار می‌بندیم.(دنباله گلت را قبلًا بر روی محور ماشین

بسته‌ایم). داخل مهره دارای خار رینگی بوده تا اتصال موقتی را بین فشنگی و

میله فرزگیر یک طرفه

مهره برقرار کند.

نحوه بستن تیغه فرز بر روی گلت

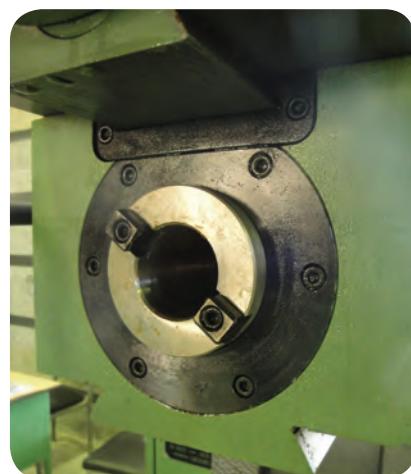

نحوه بستن گلت بر روی دستگاه

هرگز فشنگی گلت را به
نهایی در درون دنباله
مخروطی گلت جا نزنید.
ابدا آن را در داخل مهره
مخصوص قرار داده و بعد بر
روی گلت ببندید. در غیر
این صورت، خارج کردن
فشنگی تنها با زحمت و
صدمه دیدن آن امکان پذیر
خواهد بود.

۲-۱۱ - اصول و نکات فنی که هنگام بستن میله فرزگیر و تیغه فرز باید رعایت کرد

الف- قبل از بستن و استقرار دنباله مخروطی میل فرزگیر بر روی محور اصلی،
باید حتماً گلویی محور اصلی، با دستمال تمیز شود.

تمیز کردن گلویی قبل از بستن میله فرزگیر

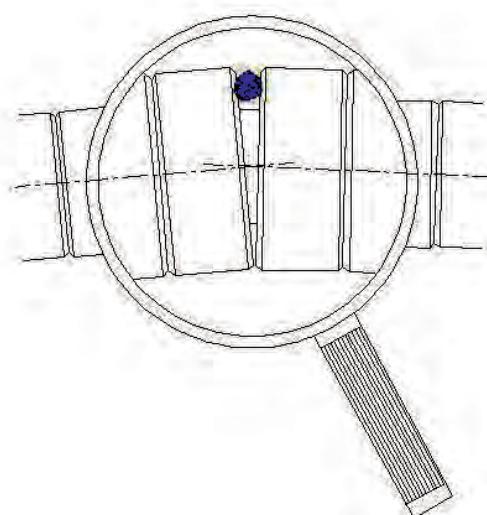
ب- جهت قرار گیری تیغه فرز و جهت گردش محور ماشین فرز به هم وابسته است و باید با هم مطابقت داشته باشند. این مورد در تیغه فرز های غلطکی و دندانه مارپیچ صادق بوده و باید تیغه فرز به گونه ای بسته شود که فشار محوری مخالف میله فرز گیر باشد.

توجه به جهت گردش تیغه فرزها در هنگام نصب

ج- تا حد امکان تیغه فرز نزدیک به یاتاقان نگهدارنده باشد تا از خمس میله فرز گیر جلوگیری شود.

د- در بین بوشهای تنظیم کننده هیچ گونه برادهای نباشد. زیرا در شکل قرار گیری تیغه فرز تاثیر دارد.

دور کردن براده ها از بین بوشهای تنظیم کننده

د- تیغه فرز و میله فرزگیر را بعد از بستن با ساعت اندازه‌گیری از نظر لنگی کنترل می‌کنیم. برای اطمینان از صحت عمل پس از تماس نوک ساعت با ابزار عقربه ساعت را حدود نیم دور فشرده می‌کنیم.

کنترل دور بودن تیغه فرز از لنگی با ساعت اندازه‌گیری

۲-۱۲- نکات ایمنی هنگام بستن میله فرزگیر و تیغه فرز بر روی ماشین فرز

۱- در هنگام تعویض یا نصب میله فرزگیر و تیغه فرز، حتماً کلید اصلی ماشین خاموش باشد.

۲- هنگام پیاده کردن میله فرزگیر در صورت سنگین بودن، حتماً در زیر آن و بر روی میز ماشین تخته‌ی چوبی یا پلاستیکی قرار دهید.

۳- برای باز و بسته کردن تیغه فرز از وسایل مخصوص به آن استفاده کنید.

۴- هنگام برآورده برداری حتماً از عینک استفاده می‌کنیم.

۵- بدون قرار دادن یاتاقان متحرک از سفت کردن، ضربه زدن و شل کردن مهره سر میله فرزگیر خودداری شود.

بستن گیره ساده روی میز ماشین فرز

شماره	تعداد	مشخصات قطعه	اندازه ماده اولیه	جنس ماده اولیه	شماره واحد کار	شماره کار عملی
-----	-----	-----	-----	-----	2	1
مقیاس: 1:1		هدف آموزشی: بستن و تنظیم گیره ساده روی میز ماشین فرز			زمان: ۲ ساعت	درجه تولرانس:
ISO استاندارد:						

جدول تجهیزات و ابزار		
تعداد	مشخصات فنی	ابزارهای لازم
۱	افقی، عمودی یا انیورسال	۱- ماشین فرز
۱	با قابلیت باز شدن فک‌ها از یکدیگر به طوری که ساعت اندازه‌گیر بین دو فک جا بگیرد. فک ثابت هم سطح صافی داشته باشد.	۲- گیره ساده
۱	مناسب مهرهای تثبیت گیره	۳- آچار
۱	ساعت اندازه‌گیر با پایه مغناطیس گونیا با طول خطکش بلند زاویه سنج با طول خطکش بلند	۴- ساعت اندازه‌گیر یا گونیا یا زاویه سنج
۱	با وزن حداقل نیم کیلوگرم	۵- چکش لاستیکی
۱	دارای مقطع مربع یا مستطیل با گوشه‌های قائم (در صورت مناسب نبودن سطح فک ثابت)	۶- بلوک صیقلی

مراحل انجام کار

ردیف	شرح مراحل کار	شكل
۱	سطح گیره و میز راهنما را تمیز و گیره را بر روی میز قرار دهید.	
۲	پیچهای گیره را کمی سفت کنید.	
۳	با ساعت، گونیا یا زاویه سنج گیره را موازی با میز کنید.	
۴	پیچهای گیره را کاملاً سفت کنید.	
۵	ارائه گزارش به هنرآموز محترم	
ارزشیابی نهایی		

بستن گیره انجور سال

شماره	تعداد	مشخصات قطعه	اندازه ماده اولیه	جنس ماده اولیه	شماره واحد کار	شماره کار عملی
-----	-----	-----	-----	-----	۲	۲
مقیاس: ۱:۱				هدف آموزشی:		زمان: ۳ ساعت
استاندارد ISO:				بستن گیره انجور سال		درجه تولرانس:

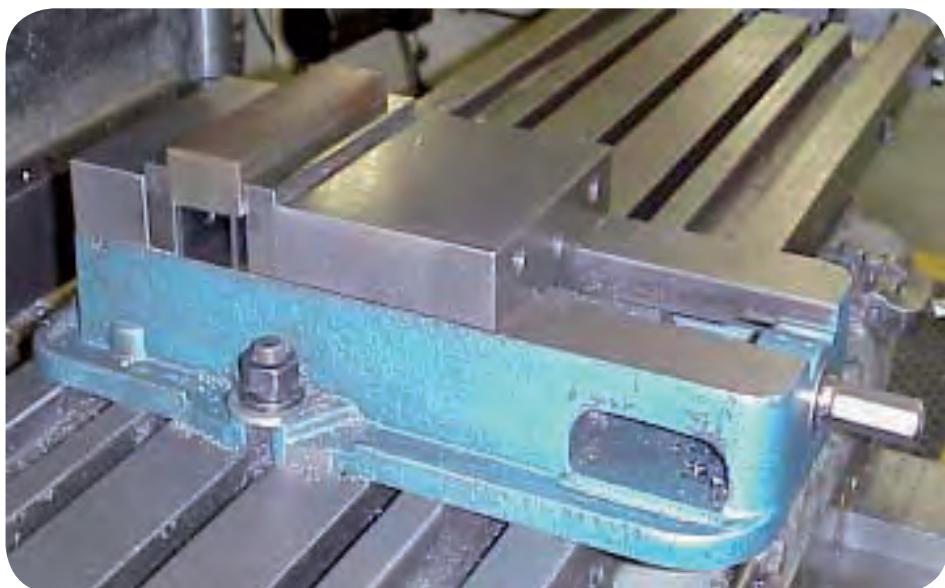
جدول تجهیزات و ابزار

تعداد	مشخصات فنی	ابزارهای لازم
۱	افقی، عمودی یا انيورسال	۱- ماشین فرز
۱	ساده یا انيورسال با قابلیت باز شدن فک‌ها از یکدیگر به طوری که ساعت اندازه‌گیری بین دو فک جایگیرد. فک ثابت هم سطح صافی داشته باشد.	۲- گیره
۱	مناسب مهرهای تثبیت گیره ساعت اندازه‌گیری با پایه مغناطیسی.	۳- آچار
۱	گونیا با طول خط کش بلند. زاویه سنج با طول خط کش بلند.	۴- ساعت اندازه‌گیر یا گونیا یا زاویه سنج
۱	با وزن حداقل نیم کیلوگرم.	۵- چکش لاستیکی
۱	دارای مقطع مربع یا مستطیل با گوشه‌های قائم. در صورت مناسب نبودن سطح فک ثابت	۶- بلوک صیقلی

مراحل انجام کار

ردیف	شرح مراحل کار	شکل
۱	سطح گیره و میز راهنمای تیغه فرز را بر روی میز قرار دهید.	
۲	از صفر بودن شاخص‌ها اطمینان حاصل کنید.	
۳	پیچ‌های گیره را کمی سفت کنید.	
۴	با ساعت، گونیا یا زاویه سنج گیره را موازی با میز کنید.	
۵	پیچ‌های گیره را به طور کامل سفت کنید.	
۶	ارائه گزارش به هنرآموز محترم	
ارزشیابی نهایی		

تنظیم و بستن قطعه در گیره

شماره	تعداد	مشخصات قطعه	اندازه ماده اولیه	جنس ماده اولیه	شماره واحد کار	شماره کار عملی
-----	۱	شمش مکعب	-----	-----	۲	۳
مقیاس: ۱:۱		هدف آموزشی:				زمان: ۳ ساعت
استاندارد: ISO		بستن و تنظیم قطعه کار در گیره				درجه تولرانس:

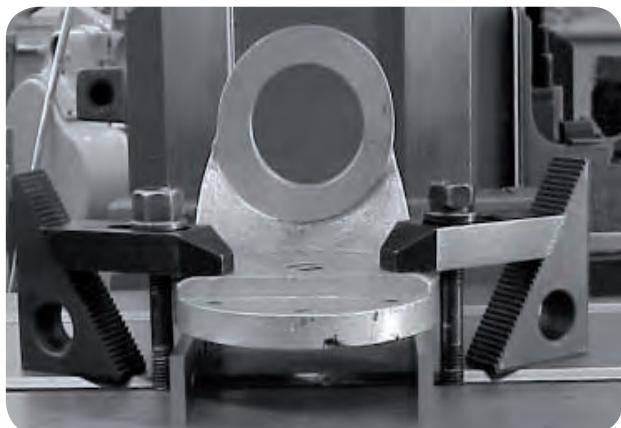
جدول تجهیزات و ابزار

تعداد	مشخصات فنی	ابزارهای لازم
۱	افقی، عمودی یا انيورسال	۱- ماشین فرز
۱	با قابلیت باز شدن فک‌ها از یکدیگر با هر مکانیزمی	۲- گیره با فک‌های موازی
۱	مناسب مهره‌های تثبیت گیره	۳- آچار
۱	ساعت اندازه‌گیر با پایه مغناطیسی.	۴- ساعت اندازه گیر
۱	با وزن حداقل نیم کیلوگرم.	۵- چکش لاستیکی
۱	دارای مقطع مربع یا مستطیل با گوشه‌های قائمه.	۶- شمش زیرکاری
۱	به عنوان قطعه کار با ابعاد دلخواه	۷- قطعه مکعبی
۱	قطر دلخواه ترجیحاً ۱۰ تا ۲۰ میلیمتر	۸- میلگرد با سطح صاف

مراحل انجام کار

ردیف	شرح مراحل کار	شکل
۱	گیره را بر روی میز بسته و آن را ساعت کنید.	
۲	سطح داخل گیره، فک‌ها و شمش زیرکاری را تمیز کنید.	
۳	قطعه را بر روی شمش گذاشته و به فک ثابت تکیه دهید. گیره را ببندید تا فک متحرک به قطعه نزدیک شود. میله گرد را بین قطعه و فک متحرک قرار دهید.	
۴	در حین سفت کردن گیره بر روی قطعه با چکش لاستیکی ضربه بزنید.	
۵	کنترل کنید شمش به قطعه کاملاً چسبیده باشد. این کار با اندکی جابجا کردن شمش مشخص می‌شود.	
۶	ارائه گزارش به هنرآموز محترم	
ارزشیابی نهایی		

بستن قطعه با انواع روبنده

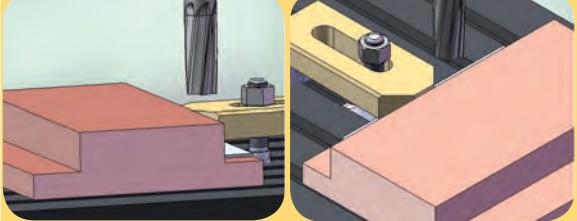

شماره	تعداد	مشخصات قطعه	اندازه ماده اولیه	جنس ماده اولیه	شماره واحد کار	شماره کار عملی
-----	۱	شمش مکعبی	-----	-----	۲	۴
مقیاس: ۱:۱			هدف آموزشی: بستن قطعه با انواع روبنده			زمان: ۳ ساعت
استاندارد ISO						درجه تولرانس:

جدول تجهیزات و ابزار

تعداد	مشخصات فنی	ابزارهای لازم
۱	افقی، عمودی یا انيورسال	۱- ماشین فرز
حداقل ۲	مناسب شکل قطعه کار (ساده یا یک سرجاخورده)	۲- روبنده و پیچ و مهره
۱	مناسب برای مهره ها	۳- آچار
۱	یک ورق یا قطعه کار بزرگ به شکل و ابعاد دلخواه	۴- قطعه کار مناسب

مراحل انجام کار

ردیف	شرح مراحل کار	شكل
۱	سطح میز و شیارهای آن را کامل تمیز کنید	
۲	سطح قطعه کار را کاملا تمیز و روبنده‌های مناسب با شکل قطعه را انتخاب کنید.	
۳	روبندۀ‌ها را با پیچ و مهره مخصوص بر روی قطعه محکم کنید.	
۴	بررسی کنید روبندۀ‌ها در حین کار مزاحمتی ایجاد نکنند	
۵	ارائه قطعه کار یا گزارش به هنرآموز محترم	
ارزشیابی نهایی		

بستن تیغه فرز بر روی میله فرزگیر و دور کردن آن

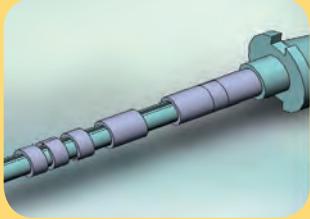

شماره	تعداد	مشخصات قطعه	اندازه ماده اولیه	جنس ماده ای اولیه	شماره واحد کار	شماره کار عملی	
-----	1	شمش مکعبی	-----	-----	2	5	
مقیاس: ۱:۱			هدفهای آموزشی: بستن تیغه فرز و دور کردن آن				
استاندارد: ISO			زمان: ۳ ساعت درجه تولرانس:				

جدول تجهیزات و ابزار

تعداد	مشخصات فنی	ابزارهای لازم
۱	فرز افقی	۱- ماشین فرز
حداقل ۲	ترجیحاً غلطکی	۲- تیغه فرز سوراخ دار
۱	دوطرفه	۳- میله فرزگیر و متعلقات آن شامل بوش تنظیم کننده، مهره تثبیت (متناسب با قطر سوراخ تیغه فرز) دوطرفه ۱
۱	متناسب با آچار خور مهره	۴- آچار
۱	با پایه مغناطیس	۵- ساعت اندازه گیری

مراحل انجام کار

ردیف	شرح مراحل کار	شكل
۱	سطوح داخلی محل قرارگیری میله فرز و سطوح بیرونی میله فرز را پاک کنید.	
۲	میله فرزگیر را در دستگاه جا بزنید و مهره انتهای را ببندید.	
۳	چند بوش را در میله فرزگیر بگذارد.	

	تیغه فرز را بر روی میله فرزگیر و در راستا خار قرار دهید.	۴
	چند گوش پر کننده بعد از تیغه فرز قرار دهید.	۵
	ياتاقان را جا بزنید و مهروه ثبیت را محکم کنید.	۶
	با ساعت اندازه‌گیری، دور بودن تیغه فرز و لنگی احتمالی آن را کنترل کنید.	۷
	در صورت لنگی بیش از حد مراحل ۴ به بعد را کنترل کنید.	۸
	ارائه قطعه کار یا گزارش به هنر آموز محترم	۹
	ارزشیابی نهایی	

بستن تیغه فرز با استفاده از کللت

شماره	تعداد	مشخصات قطعه	اندازه ماده اولیه	جنس ماده اولیه	شماره واحد کار	شماره کار عملی
-----	۱	شمش مکعبی	-----	-----	۲	۶
مقیاس: ۱:۱				هدف آموزشی:		زمان: ۳ ساعت
استاندارد ISO				بستن تیغه فرز با استفاده از کللت		درجہ تولرانس:

جدول تجهیزات و ابزارها

تعداد	مشخصات فنی	ابزارهای لازم
۱	عمودی	۱- ماشین فرز
حداقل ۲	تیغه فرز انگشتی حداقل با دو قطر متفاوت	۲- انواع تیغه فرز انگشتی
۱	همراه با فشنگی متناسب با قطر تیغه فرز انتخابی	۳- کُلت
۱	متناسب با میله کشش‌ها	۴- آچار آلن
۱	آچار مخصوص (معروف به آچار گلویی)	۵- آچار کُلت

مراحل انجام کار

ردیف	شرح مراحل کار	شكل
۱	فشنگی را درون مهره کُلت جا بزنید.	
۲	تیغه فرز انگشتی را درون فشنگی قرار دهید.	
۳	مهره را روی کُلت بیندید.	

	سطح داخلی محل قرار گیری گلت را پاک کنید.	۴
	سطح بیرونی گلت را پاک کنید.	۵
	گلت را در گلویی دستگاه جا بزنید.	۶
	با آچار، میله کشندۀ را از بالا سفت کنید تا گلت را به سمت بالا بکشد.	۷
	با ساعت اندازه‌گیری لنگی تیغه فرز را اندازه بگیرید.	۸
	در صورت لنگی بیش از حد، مراحل ۴ به بعد را کنترل کنید.	۹
	ارائه قطعه کار یا گزارش به هنر آموز محترم	۱۰
ارزشیابی نهایی		

ارزشیابی پایانی

سوالات نظری (۱۵ دقیقه)

سوالات صحیح و غلط:

- ۱- جهت تعویض سریع قطعه کار از گیره هیدرولیک بیشتر استفاده می شود.
۲- میله فرز نشان داده شده، میله فرزگیر دو طرفه نام دارد.

سوالات کوتاه پاسخ یا جای خالی:

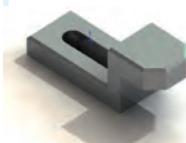
- ۳- برای کنترل مستقیم بودن فک‌های گیره ساعت را به ..... می‌بندیم.
۴- تیغه فرز نشان داده شده زیر را با استفاده از کدام میله فرزگیر قابل استفاده است.

سوالات چند گزینه ای:

- ۵- کدام یک از روش‌های زیر برای تنظیم گیره کاربرد ندارد؟
الف- تنظیم با ساعت اندازه گیری
ب- تنظیم با صفحه گونیایی
ج- تنظیم با زاویه سنج
د- تنظیم با گونیا
- ۶- کدام روش بستن قطعه مناسب تر است؟
الف- بستن بدون زیر کاری
ب- بستن با میله گرد به عنوان زیر کاری
ج- بستن با شمش مکعبی به عنوان زیر کاری
د- مورد ب و ج
- ۷- جهت بستن قطعه کار بر روی ماشین فرز از کدام وسایل زیر می‌توان استفاده کرد؟
الف- گیره
ب- روبنده
ج- صفحه گونیایی
د- همه موارد

سوالات تشریحی:

- ۸- انواع گیره‌های متداول در فرزکاری را نام ببرید.
۹- صفحه گونیایی چه کاربردی دارد؟

- ۱۰- روبنده نشان داده شده در شکل زیر چه نوع روبنده‌ای است و در چه مواردی کاربرد دارد؟

واحد کار ۳

هدف کلی: توانایی کف تراشی، گونیا کاری، پیشانی تراشی و پله تراشی در فرز کاری

اهداف رفتاری:

پس از آموزش این واحد کار از فرآگیر انتظار می‌رود:

- ۱- انواع عملیات‌های قابل انجام بر روی ماشین‌های فرز را نام ببرد.
- ۲- مناسب‌ترین ابزار را برای انجام فرایندهای فرزکاری انتخاب کند.
- ۳- تنظیم دور و پیشروی بر روی ماشین فرز را انجام دهد.
- ۴- نوع مایع خنک کننده را بر مبنای جنس قطعه کار انتخاب کند.
- ۵- کف‌تراشی با ماشین فرز افقی را انجام دهد.
- ۶- کف‌تراشی با ماشین فرز عمودی را انجام دهد.
- ۷- گونیا کاری با ماشین فرز افقی را انجام دهد.
- ۸- گونیا کاری با ماشین فرز عمودی را انجام دهد.
- ۹- پیشانی تراشی با ماشین فرز افقی را انجام دهد.
- ۱۰- پیشانی تراشی با ماشین فرز عمودی را انجام دهد.
- ۱۱- پله تراشی با ماشین فرز افقی را انجام دهد.
- ۱۲- پله تراشی با ماشین فرز عمودی را انجام دهد.